

at Skaden derimod ikke bør falde paa den ganske uskyldige Grundejer, der har sit Hus liggende i nogen Afstand, og som ikke har nogen Fordel af Jernbanens Drift og aldeles ikke har kunnet forhindre, at disse Handlinger blev foretaget.

Jeg staaar altsaa paa det samme Standpunkt i Aar som i Fjor, jeg mener, at hvis man vilde gøre nogen Forandring i Loven af 1898, saa burde man ikke indskrænke, men udvide Ansvar, saaledes at man ikke tillod Jernbaneselskaberne at frigøre sig for Ansvar ved at bevise, at Skaden ikke kunde være undgaaet ved Anvendelse af den Agtpaagivenhed og Omhu, som Jernbanedrift kræver. Men andre kan jo se anderledes paa den Ting, og hvis man vil gøre en Forandring og komme Jernbaneselskaberne til Hjælp, tror jeg dog ikke, at det kan være paa den Maade, som Lovforslaget siger. Man kunde jo tænke sig at gaa den Vej, at man lettede Bevisbyrden for Jernbaneselskaberne, eller man kunde tænke sig at vende tilbage til den gamle, almindelige Regel, at Jernbaneselskaberne kun blev ansvarlige, hvis der forelaa retsstridigt og tilregneligt Forhold fra deres Folks Side. Men derimod tror jeg ikke, at det gaar an at lade Jernbaners Ansvar afhænge af, at ministerielle Regulativer er overholdte. Sagen er den, at saadanne Regulativer lige saa lidt som andet Menneskeværk er fuldkomne, og det kan derfor ske, at der er visse Forholdsregler, som enhver Fagmand vilde sige, at dem bør man iagttage for at formindske Risikoen, det er Forsigtighedsregler, som enhver kyndig og fornuftig Mand vilde iagttage, hvoraf Følgen jo dog vil blive, at den, der ikke iagttager dem, bør være ansvarlig. Men det kan være, at man ikke har faaet saadanne Bestemmelser op i Regulativet, at man har overset det paagældende Forhold. Endnu snarere kunde det maaske tænkes, at Teknikken gør Fremskridt, at der kommer nye Driftsmaader frem, der bevirker, at det nu fremtræder som ubetinget rimeligt og fornuftigt at tage andre og yderligere Forsigtighedsregler end dem, der tidligere har været Tale om, medens der dog gaar nogen Tid, inden saadanne Regler kommer ind i Regulativerne. Det er jo ikke saa forfærdelig let at faa forandret Regulativerne; der skal først danne sig en almindelig Opinion

om, at det bør ske, og dernæst skal der korresponderes frem og tilbage i hele vor overordentlig tunge Administration, inden man endelig faar Regulativet forandret. Og saa kunde det ske, at inden de nye Regler kom ind i Regulativet, skete der en Brandskade paa Grund af, at disse nye i og for sig rimelige og forstandige, men endnu ikke i Regulativet optagne Forsigtighedsregler var forsømte. Her vilde man altsaa komme til, at Jernbanerne ikke blot blev ansvarsfrie for en almindelig Driftsrisiko, hvor der ingen Skyld er, men de kunde blive ansvarsfrie i Tilfælde, hvor enhver fornuftig Mand vilde sige, at der forelaa Skyld fra Jernbanens Side, at der forelaa et retsstridigt og tilregneligt Forhold fra Jernbanens Folk; de gaar fri, fordi de paagældende Bestemmelser endnu ikke er kommet op i Regulativet. Det er dog vist ganske urimeligt. Overhovedet vil jeg sige, at det er og bør være saaledes, at Spørgsmaalet, om en Person har paadraget sig en Erstatningspligt ved sin Handling, er noget, som afgøres af Domstolene, det er en Sag, man ikke bør flytte over til ministerielle Regulativer. Det er en Betryggelse for enhver af os, som lider Skade ved Handlinger, som en anden har foretaget, at vi kan paakalde Domstolens Beskyttelse, at vi kan overlade Domstolene at afgøre, om der foreligger Betingelser for Erstatningsansvar for den lidte Skade. Den højtærede Minister vil maaske sige — det blev sagt i Fjor —, at derved vilde Forholdet kun blive usikkert, Jernbanerne vidste saa ikke, hvorledes de var vendte. Men de ved det lige saa godt som alle vi andre, der bevæger os i Livet; vi maa handle fornuftigt og forsigtigt, og vi maa handle efter bedste Skøn, men vi maa finde os i, at vort Skøn underkastes Domstolens Prøvelse, og hvis Domstolene ikke er enige i den Bedømmelse, man selv har truffet, maa man finde sig i at bære Ansvar. Det forekommer mig, at den Regel, der gælder for os alle, bør ogsaa gælde for Jernbaneselskaberne. Man bør ikke uden den højeste Nødvendighed unddrage skadelidende den Beskyttelse, som ligger i, at de kan henvende sig til Domstolene, og at det er Domstolene, der afgør, om Betingelserne for Erstatningsansvar er til Stede.

Jeg staaar altsaa ligesom den ærede foregaaende Taler i det væsentlige overfor